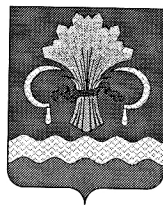

ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ КОМИТЕТ
МАМАДЫШСКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН
ул.М.Джалиля, д.23/33, г. Мамадыш,
Республика Татарстан, 422190

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ
МАМАДЫШ МУНИЦИПАЛЬ
РАЙОНЫНЫҢ БАШКАРМА
КОМИТЕТЫ
М.Жәлил ур, 23/33 й., Мамадыш ш.,
Татарстан Республикасы, 422190

Тел.: (85563) 3-15-00, 3-31-00, факс 3-22-21, e-mail: mamadysh.ikrayona@tatar.ru, www.mamadysh.tatarstan.ru

Постановление

№ 140

Карар
от «14» 04 2025 г.

"2025-2029 елларга Мамадыш муниципаль районы территориясендә шәхси ярдәмче хужалыкларны үстерү" муниципаль максатчан программасын раслау турында

"Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында" 2003 елның 6 октябрдәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, "Шәхси ярдәмче хужалык турында" 2003 елның 7 июлдәге 112-ФЗ номерлы Федераль закон, РФ Хөкүмәтенең 2012 елның 14 июлдәге "2013 - 2020 елларга авыл хужалыгын үстерү һәм авыл хужалыгы продукциясе, чимал һәм азык-төлек базарларын жайга салу дөүләт программасы турында" 2012 елның 14 июлдәге 717 номерлы карары нигезендә авыл хужалыгы житештерүен үстерүгә, шул исәптән Мамадыш муниципаль районы территориясендә шәхси ярдәмче хужалыкларны үстерүгә муниципаль ярдәм күрсәтү максатларында, Татарстан Республикасы Мамадыш муниципаль районы Башкарма комитеты карар бирә:

1. "2025-2029 елларга Мамадыш муниципаль районы территориясендә шәхси ярдәмче хужалыкларны үстерү" муниципаль максатчан программасын расларга (1 нче кушымта).

2. Әлеге карарны Мамадыш муниципаль районының рәсми сайтында, «Интернет» мәгълүмати- коммуникацион челтәрендәге Татарстан Республикасының муниципаль берәмлекләр Порталында <http://mamadysh.tatarstan.ru/> веб- адресы буенча һәм Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында (<http://pravo.tatarstan.ru>) бастырып чыгарырга.

3. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны үз жаваплылыгымда калдырам.

Житәкче

Р.М.Гарипов

Татарстан Республикасы
Мамадыш муниципаль районы
Советының
14.04. 2025 ел, № 140
карарына 1 нче кушымга

"2025-2029 елларга Мамадыш муниципаль районы территориясендә шәхси ярдәмче хужалыкларны үстерү" муниципаль максатчан программасы

ПРОГРАММАНЫҢ ПАСПОРТЫ

Программаның исеме	"2025-2029 елларга Мамадыш муниципаль районы территориясендә шәхси ярдәмче хужалыкларны үстерү" муниципаль максатчан программасы" (алга таба - Программа)
Программаны эшләү өчен нигезләр	Халыкның шәхси ярдәмче хужалыкларын хокукый жайга салу түбәндәге норматив актлар нигезендә гамәлгә ашырыла: -- Россия Федерациясе Конституциясе һәм Татарстан Республикасы Конституциясе; - Россия Федерациясе Гражданлык кодексы; - "Шәхси ярдәмче хужалык турында" 2003 елның 7 июлендәге 112-ФЗ номерлы Федераль закон; - "Россия Федерациясендә кулланучылар кооперациясе (кулланучылар жәмгыятьләре, аларның берлекләре) турында" 1992 елның 19 июнендәге 3085-1 номерлы Федераль закон; - "Авыл хужалыгы кооперациясе турында" 1995 елның 8 декабрдәге 193-ФЗ номерлы Федераль закон. - "Россия Федерациясендә кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү турында" 2007 елның 24 июлендәге 209-ФЗ номерлы Федераль закон. - Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2013 елның 8 апрелдәге "2013-2025 елларга Татарстан Республикасында авыл хужалыгын үстерү һәм авыл хужалыгы продукциясе, чимал һәм азык-төлек базарларын жайга салу "дәүләт программасын раслау турында 235 номерлы карары
Программаның заказчысы	Мамадыш муниципаль районы Башкарма комитеты
Программаны төп эшләучеләр	Татарстан Республикасы Авыл хужалыгы һәм азык-төлек министрлыгының Мамадыш муниципаль районындагы авыл хужалыгы һәм азык-төлек идарәсе катнашында Мамадыш муниципаль районы башкарма комитеты.
Программаның максаты һәм бурычлары	максаты: - Шәхси ярдәмче хужалыкларның тотрыклы эшләвен тәмин итү һәм мөгезле эре терлекләр санын арттыру исәбенә аларның керемлелеген арттыру;

	<p>- авыл халкының мәшгульлеген һәм тормыш дәрәжәсен арттыру;</p> <p>- шәхси ярдәмче хужалыкларның икътисадый мәнфәгатьләрен яклау</p> <p>бурычлары:</p> <p>- продуктивлыкны арттыру нигезендә үсемлекчелек һәм терлекчелек продукциясе күләмен арттыру;</p> <p>-авыл хужалыгы продукциясен житештерүне арттыруда авыл хужалыгы хужалыкларын кызыксындыру, шәхси ярдәмче хужалыкларга авыл хужалыгы терлекләре өчен азык әзерләүдә булышу;</p> <p>- шәхси ярдәмче хужалыкларны консультацияләр белән тәэмин итү системасына жәлеп итү</p>										
Программа чараларының төп башкаручылары	Мамадыш муниципаль районы башкарма комитеты, авыл жирлекләре, шәхси ярдәмче хужалыклар, Мамадыш районы дәүләт ветеринария берләшмәсе, Татарстан Республикасы Авыл хужалыгы һәм азык-төлек министрлыгының Мамадыш районндагы авыл хужалыгы һәм азык-төлек идарәсе.										
Программаны гамәлгә ашыру сроклары	2025-2029 еллар										
Финанслау чыганаclarы	<p>Программаны финанслау күләме Мамадыш муниципаль районы бюджетының өстәмә керемнәре хисабына 50.000, 0 мең сум тәшкил итә, шул исәптән:</p> <table border="1"> <tr> <td>2025</td> <td>8 500,0 мең сум</td> </tr> <tr> <td>2026</td> <td>9 000,0 мең сум</td> </tr> <tr> <td>2027</td> <td>9 500,0 мең сум</td> </tr> <tr> <td>2028</td> <td>10 500,0 мең сум</td> </tr> <tr> <td>2029</td> <td>12 500,0 мең сум</td> </tr> </table> <p>Искәрмә: финанслау күләмнәре фаразланган характерда һәм Мамадыш муниципаль районы бюджеты мөмкинлекләрен исәпкә алып төзәтелергә тиеш..</p>	2025	8 500,0 мең сум	2026	9 000,0 мең сум	2027	9 500,0 мең сум	2028	10 500,0 мең сум	2029	12 500,0 мең сум
2025	8 500,0 мең сум										
2026	9 000,0 мең сум										
2027	9 500,0 мең сум										
2028	10 500,0 мең сум										
2029	12 500,0 мең сум										
Программаны гамәлгә ашыруның көтелә торган ахыргы нәтижеләре	Терлекләрнең баш санын арттыру, шәхси хужалыклар житештергән продукция күләме, авыл халкының мәшгульлеге, шәхси ярдәмче хужалыкларның икътисадый мәнфәгатьләрен яклау.										
Программа чараларын тикшереп тору системасы	Мамадыш районы авыл хужалыгы һәм азык-төлек идарәсе, авыл жирлекләре башкарма комитетлары, Мамадыш муниципаль районы башкарма комитеты										

I. Проблеманың эчтәлеге

Авыл хужалыгының тотрыклы үсеше төрле милек формаларындагы хужалыкларның гармонияле эшләвен күз алдында тота. Халыкның шәхси ярдәмче хужалыклары агросәнәгать комплексында житештерүне оештыруның иң сыгылмалы һәм динамик формаларының берсе булып тора, аларның төп бурычы - гайлә ихтыяжларын канәгатьләндерү өчен авыл хужалыгы продукциясе

житештерү тора. Халыкның шәхси ярдәмче хужалыклары авыл халкы өчен азык-төлек продуктлары керүнең төп чыганакларының берсенә һәм Россиянең, шул исәптән Татарстан Республикасында да, азык-төлек базарының актив субъектына әверелә.

"2025-2029 елларга Татарстан Республикасы Мамадыш муниципаль районы территориясендә шәхси ярдәмче хужалыкларны үстерү" муниципаль максатчан программасы "Авыл хужалыгын үстерү турында" Федераль законның 8 статьясы, "Шәхси ярдәмче хужалык турында" Федераль законның 7 статьясындагы 4 өлеше нигезендә эшләнгән; һәм шәхси ярдәмче хужалыкларны үстерүнең максатларын, бурычларын һәм төп юнәлешләрен, каралган чаралар, аларның нәтижәлелек күрсәткечләре.

Мамадыш муниципаль районында 39698 кеше яши. 129 торак пункт, 8758 шәхси ярдәмче хужалык исәпләнә, алар 12,5 мең гектар жир били. (шул исәптән чәчүлек жирләре 6,3 мең га)

Авыл жирендә мәшгульлек начар. Соңгы 2 елда эшкә яраклылар саны 358 кешегә артты, ә авыл жирендә эшләүчеләр саны 40 кешегә кимеде).

Авыл жирендә халыкның мәшгульлеге

№№	Авыл жирлеге исеме	01.01.2025 елга эшкә сәләтле халык	шул исәптән авыл жирендә эшлиләр	
			кеше	%
1.	Албай	90	51	56
2.	Югары Ушма	303	88	29
3.	Дүсмәт	230	188	81,7
4.	Ишки	62	34	54
5.	Катмыш	238	160	67
6.	Көмешкүл	326	118	36
7.	Келәүш	142	109	77
8.	Красная Горка	2460	585	23
9.	Көөк Ерыкса	625	299	47,8
10.	Кече Кирмән	191	73	38.2
11.	Түбән Ушма	356	142	39,9
12.	Түбән Сон	150	122	81

13.	Түбән Тәкәнеш	379	281	74
14.	Түбән Шүләнгер	235	96	40,8
15.	Никифорово	123	56	45.5
16.	Олыяз	305	175	57,4
17.	Омар	119	41	34.5
18.	Отарка	146	48	32,9
19.	Соколка	277	83	30
20.	Урта Кирмән	115	97	84
21.	Сон	414	116	28
22.	Тауиле	111	92	83
23.	Уразбахты	111	15	17
24.	Урманчы	815	393	48
25.	Усали	121	71	58,6
26.	Шәдче	308	236	77
27.	Шәмәк	111	28	25
28.	Яке	131	90	69
Барлығы район буенча		8994	3887	43,2

Безнең алда шундый бурыч тора: керем алу өчен шартлар тудырып, халкыбызның читкә китү темпларын туктату яки акрынайту, бу процесска бигрәк тә яшь буынны жәлеп итү. Әлбәттә, авылларыбызның саклануы шәхси хужалыкларның үсүе белән дә бәйле.

Халыкның күпчелек шәхси ярдәмче хужалыклары гаилә хужалыклары булып тора, алар терлекчелек продукциясен йорт яны кишәрлекләреннән алынган азыклардан, шулай ук арендага бирелгән җир пайлары (өлешләре) өчен түләү сыйфатында алынган авыл хужалыгы продукциясеннән файдаланып житештерәләр.

2025 елның 1 гыйнварына Мамадыш районында шәхси ярдәмче хужалыкларда авыл хужалыгы продуктлары житештерү белән авыл җирлекләрендә 8993 хужалык шөгылләнә. Гомумән алганда, район халкының шәхси ярдәмче хужалыкларында 259 Ат (бия) - 7399 баш мөгезле эре терлек бар,

шулардан 3277 баш-сыер.

2025 елның 1 гыйнварына шәхси ярдәмче хужалыкларда асыл жирлекләрендә йортлар саны һәм терлекләренң булуы турында мәгълүмат

Асыл жирлеге исеме	Хужалык саны	Мөгезле эре терлек саны	Аглар саны (бияләр)	Шул исәптән сыерлар	шулардан, сыерлары / атлары (бияләре) булганнар					
					1 баш	2 баш	3 баш	4 баш	5 баш	5 баштан артык.
Албай	129	85	0	40	7/0	5/0	3/0	0/0	0/0	2/0
Югары Ушма	227	92	0	22	1/0	2/0	0/0	0/0	2/0	1/0
Дүсмәт	319	416	12	165	31/1	10/2	5/1	1/1	3/0	4/0
Ишки	20	134	0	62	6/0	4/0	4/0	1/0	2/0	3/0
Катмыш	250	478	0	155	19/0	21/0	6/0	2/0	1/0	4/0
Көмешкүл	334	446	11	203	19/0	10/2	4/3	2/0	1/0	10/0
Келәүш	158	129	12	68	25/0	4/1	3/2	0/0	0/0	2/1
Красная Горка	1247	670	38	198	11/3	4/2	5/2	0/0	1/0	4/1
Көек- Ерыкса	405	105	55	105	34/2	11/3	4/1	1/1	1/3	4/3
Кече Кирмән	310	452	6	126	13/1	9/0	5/0	2/0	1/1	2/0
Түбән Ушма	235	127	7	85	33/2	5/1	1/1	0/0	1/0	2/0
Түбән Сон	227	274	0	137	12/0	13/0	11/3	3/0	4/0	16/0
Түбән Тәкәнеш	510	466	0	296	37/0	12/0	11/0	3/0	4/0	16/0
Түбән Шүләнгер	237	101	7	51	18/0	1/0	2/1	0/1	3/0	1/0
Никифорово	169	161	0	99	10/0	5/0	2/0	2/0	3/0	6/0
Олыяз	401	649	23	302	42/3	18/1	13/1	5/1	5/0	14/1
Омар	271	37	0	21	4/0	2/0	3/0	1/0	0/0	0/0
Отарка	245	68	0	38	4/0	2/0	3/0	1/0	0/0	0/0
Соколка	355	34	0	26	15/0	2/0	2/0	0/0	0/0	0/0
Урта Кирмән	152	190	1	69	12/0	3/0	1/0	0/0	0/0	5/0
Сон	335	425	17	146	28/0	15/4	0/3	7/0	4/0	6/0

Тауиле	168	131	1	77	11/1	9/0	10/0	0/0	2/0	1/0
Уразбахты	96	186	12	81	15/0	3/0	0/0	2/0	3/0	3/1
Урманчы	965	175	0	91	3/0	3/0	1/0	0/0	1/0	6/0
Усали	547	322	3	184	20/0	15/0	8/0	3/1	0/0	7/0
Шәдче	379	580	22	203	30/1	29/1	7/0	3/1	3/0	8/2
Шәдче	139	239	8	146	15/0	14/0	3/1	1/0	1/1	3/0
Яке	163	227	24	81	11/0	10/0	0/4	3/0	0/0	3/0
Барлыгы район буенча	8993	7399	259	3277	486/14	327/17	117/22	43/6	46/5	133/9

2. Программаның максаты һәм бурычлары

Максаты:

- Шәхси ярдәмче хужалыкларның тотрыклы эшләвен тәмин итү һәм эре мөгезле терлекләр санын арттыру исәбенә аларның керемлелеген арттыру;
- авыл халкының мәшгульлеген һәм тормыш дәрәжәсен арттыру;
- шәхси ярдәмче хужалыкларның икътисадый мәнфәгатьләрен яклау;
- шәхси ярдәмче хужалыкларның керемен арттыру;

Бурычлары:

- продуктивлыкны арттыру нигезендә үсемлекчелек һәм терлекчелек продукциясе күләмен арттыру;
- авыл хужалыгы продукциясең житештерүне арттыруда авыл хужалыкларын кызыксындыру, шәхси ярдәмче хужалыкларга авыл хужалыгы терлекләре өчен азык эзерләүдә булышу;
- шәхси ярдәмче хужалыкларны консультацияләр белән тәмин итү системасына жәлеп итү.

3. Программаны гамәлгә ашыру сроклары һәм этаплары

Программа этапларга бүленмичә, 2025-2029 еллар дәвамында гамәлгә ашырыла.

4. Программа чаралары

N п/п	Чаар исеме	Үтәү вакыты	Жаваплы башкаручылар
1	Шәхси ярдәмче хужалыкларның тотрыклы	2025-2029	Мамадыш муниципаль районы башкарма комитеты, авыл жирлекләре,

	эшләвен тәэмин итү һәм эре мөгезле терлекләр, атлар санын арттыру исәбенә аларның керемлелеген арттыру		шәхси ярдәмче хужалыклар, Мамадыш районы дәүләт ветеринария берләшмәсе, Татарстан Республикасы Авыл хужалыгы һәм азык-төлек министрлыгының Мамадыш районндагы авыл хужалыгы һәм азык-төлек идарәсе
2	Продуктивлыкны арттыру нигезендә терлекчелек продукциясе күләмен арттыру;	2025-2029	Авыл жирлекләре, шәхси ярдәмче хужалык.
3	Терлек азыгы әзерләгәндә шәхси ярдәмче хужалыкларга ярдәм оештыру.	2025-2029	Татарстан Республикасы Авыл хужалыгы һәм азык-төлек министрлыгының Мамадыш районндагы авыл хужалыгы һәм азык-төлек идарәсе, Мамадыш районы дәүләт ветеринария берләшмәсе.
4	Шәхси ярдәмче хужалыклардагы авыл хужалыгы терлекләренә ветеринария хезмәте күрсәтүне яхшырту	2025-2029	Мамадыш районы дәүләт ветеринария берләшмәсе.
6	Алдыңгы тәҗрибәне пропагандалау һәм тарату: «Нократ», «Вятка» газеталары	2025-2029	Мамадыш муниципаль районының рәсми сайты, "Нократ" газетасы, Мамадыш муниципаль районының Башкарма комитеты, Татарстан Республикасы Авыл хужалыгы һәм азык-төлек министрлыгының Мамадыш районндагы авыл хужалыгы һәм азык-төлек идарәсе.
7	Шәхси ярдәмче хужалыклар хужаларына мәгълүмати-консультацион хезмәт күрсәтү	2025-2029	Мамадыш муниципаль районы башкарма комитеты, Татарстан Республикасы Авыл хужалыгы һәм азык-төлек министрлыгының Мамадыш районндагы авыл хужалыгы һәм азык-төлек идарәсе.
8	Ярминкәләр үткөрү	2025-2029	Мамадыш муниципаль районы башкарма комитеты, Татарстан Республикасы Авыл хужалыгы һәм азык-төлек министрлыгының Мамадыш районндагы авыл хужалыгы һәм азык-төлек идарәсе.

1.1. Шәхси ярдәмче хужалыкларда терлекчелекне үстерү

Гражданның шәхси ярдәмче хужалыкларында терлекчелекне үстерүнең төп юнәлешләре булып:

- терлекчелек продукциясен житештерүне тотрыклыландыру;
- авыл хужалыгы терлекләрөнөң продуктивлылыгын арттыру.

Терлек азыгы мәсьәләсен хәл итү һәм сөткә объектив сатып алу бәяләре баш санын саклап калу өчен төп механизм булып тора.

Татарстан Республикасы Мамадыш муниципаль районы халкыннан 2024-2025 елларга сөтне сатып алу бәяләре турында мәгълүмат

2024 ел	КФХ Юны сов М.М.	СПСК «Мамадышский молочный рай»	"Азбука сыра" ААЖ филиалы "Мамадыш заводы"
январь	35,00	35,00	35,00
февраль	35,00	35,00	35,00
март	35,00	35,00	35,00
апрель	35,00	35,00	35,00
май	35,00	35,00	35,00
июнь	33,00	33,00	33,00
июль	33,00	33,00	33,00
август	33,00	33,00	33,00
сентябрь	34,0	34,00	34,00
октябрь	35,00	35,00	35,00
ноябрь	36,00	36,00	36,00
декабрь	37,00	37,00	37,00
2025 ел			
январь	40,00	40,00	40,00
февраль	41,00	41,00	41,00

Бүгенге көндә шәхси ярдәмче хужалыкларда авыл хужалыгы терлекләрөнөң баш санын арттыру өчен терлек азыгы эзерләгәндә ярдәм итәргә кирәк. Азык буенча - төп чыганақ, әлбәттә, аренда түләве.

2024 елда 1 гектар пай жире өчен аренда түләве суммасы агымдагы елда уртача 700 сум тәшкит итте. 2025 елда аренда түләве 1000 сумнан да ким булмаска тиеш.

Киләсе елларда шәхси ярдәмче хужалыкларда терлекчелек үсешенөң уңай тенденциясе дәвам итәчәк. 2029 елга ит житештерү 2072 мең тонна тәшкит итәчәк (2024 елга карата 110%), сөт - 5988 мең тонна (2024 елга карата 117%).

Шәхси ярдәмче хужалыкларны механикалаштыру чаралары белән тәэмин итү. Тармакларны үстерү матди-техник базаны яхшыртудан, техник һәм технологик модернизацияне кертүдән башка мөмкин түгел.

Район авылларындагы шәхси ярдәмче хужалыкларында терлекчелек продукциясен житештерү күләмнәренә планлаштырыла торган күрсәткечләр

күрсәткеч	2025ел	2026ел	2027 ел	2028 ел	2029 ел
Ит житештерелгән, тн.	1721	1807	1897	1992	2072
Сөт житештерелгән, тн	5119	5324	5536	5758	5988

1.2. Программа чараларын тикшереп торы системасы

Программаның үтәлешен Мамадыш муниципаль районы Башкарма комитеты тикшереп тора.

1.3. Шәхси ярдәмче хужалыклар хужаларын мәгълүмати-консультацион тәэмин итү

Программада шулай ук шәхси ярдәмче хужалыкларның мәгълүмат һәм консультация хезмәтләренә ихтыяжын тәэмин итү дә каралган. Шәхси ярдәмче хужалыкларны үстерү мәсьәләләре буенча ел саен район семинарлары үткәру планлаштырыла. Шәхси ярдәмче хужалыкларның проблемалары, аларның гамәли тәҗрибәсе һәм казанышлары массакүләм мәгълүмат чараларында даими яктыртылачак.

Үзләрен авыл хужалыгы продукциясе белән тәэмин итү-төп функциясен үтәп, шәхси ярдәмче хужалыклар районның һәм республиканың азык-төлек базарын сизелерлек тулыландырлар. 2024 елда авыл хужалыгы ярминкәләрендә Казан шәһәрәндә 4 млн. сумнан артык һәм район үзәгендә 8 млн. сумлык авыл хужалыгы продукциясе сатылган.

V. Программаның көтелә торган нәтиҗәләре

"2025-2029 елларга Татарстан Республикасы Мамадыш муниципаль районы территориясендә шәхси ярдәмче хужалыкларны үстерү" программасы өлкәдә азык-төлек иминлеген тәэмин итүдә, товар авыл хужалыгы продукциясен житештерү күләмнәрен арттыруда шәхси ярдәмче хужалыкларның ролен арттыруга тиеш.

күрсәткечләр	2025 ел	2026-ел	2027 ел	2028 ел	2029 ел
Мөгезле эре терлек, баш	7449	7464	7480	7499	7526
Шул исәптән – савым сыерлар, баш	3300	3307	3321	3337	3354
Атлар(бияләр), баш	265	270	276	283	291
Сарык һәм кәжә, баш	2475	2525	2599	2692	2786

2029 елга программада каралган чараларны гамәлгә ашыру түбәндәге мөмкинлекләренә бирәчәк:

- районнарының шәхси ярдәмче хужалыкларында мөгезле эре терлекләр санын 7526 башка, сыерлар - 3354 башка, сарыклар һәм кәжәләр - 2786 башка, атлар (бияләр) 291 башка житкерергә.
- шәхси хужалыклар тарафыннан 2072 тонна ит, 5988 тонна сөт житештерергә;

- акчалата керемнәрне арттыру исәбенә дә, социаль гарантияләр бирү исәбенә дә өлкәнең авыл районнары халкының тормыш дәрәжәсен сизелерлек арттырырга;

- предприятиеләрдә, хужалыкларда һәм кулланучылар кооперациясендә өстәмә эш урыннары булдыру, шулай ук шәхси ярдәмче хужалыкларда үзмәшгульлекне өстәмә тәмин итү юлы белән авылларда эшсезлек дәрәжәсен 0,48% тан 0,40% ка кадәр киметергә.